

geheele eeuw heeft medegespeeld om als eerste keizer van het verbonden Duitsche rijk te eindigen en die dan nog den beminnelijken eenvoud bewaard heeft, welke hem zoo hoog verheft in de oogen van zijn tijdgenooten en van de nakomelingschap — is *hij* niet waarlijk Wilhelm *de Grootte*?

Zeker, maar alleen zijn volk heeft het recht hem dien eere naam toe te kennen — zijn volk of de geschiedenis. Niet Wilhelm II, die zichzelf een krans om de slapen windt, wanneer hij luide proclameert dat hij de kleinzoon van *den Grooten Keizer* is.

De figuur van den kleinzoon komt niet voordeelig uit naast het beeld van den grootvader. De verschilpunten springen zoo bijzonder scherp vooruit en de overeenstemming blijft in de schaduw. Bijna niet één Duitsch pers-orgaan van eenige oorspronkelijkheid heeft het kunnen nalaten bedekt of openlijk de tegenstelling tusschen de twee keizers aan te duiden. Als een sterk voorbeeld haal ik dr. Barth in de *Nation* aan, die blijkbaar in zijn karakteristiek van den ouden keizer geheel den tegenhanger van den jongen heeft willen teekenen:

„Een vijand van alle diletantisme, geen vriend van maatregelen van den hak op den tak, ondanks een sterke koninklijke zelfbewustheid bereid de geestelijke meerderheid zijner voornaamste helpers in den raad en op het veld te erkennen, voorzichtig in het besluiten, taai in het nastreven van het eenmaal genomen besluit, niet verblind door den glans van uiterlijk machtsbezit, zoo staat in eenvoudige waardigheid de eerste keizer van het nieuwe Duitsche rijk voor de oogen van het nageslacht.

„De hechtheid van zijn karakter, afkeerig van al wat avontuurlijk was, is onder de moeilijke omstandigheden waaronder de opbouw van het Duitsche rijk geschiedde, een onberekenbaar nationaal geluk geweest. Zelfs het schitterendst succes benevelde zijn blik op het bereikbare niet. Hij was in de beste beteekenis van het woord een *Realpolitiker*. Het gevaar van machtsmisbruik ging hij met bewuste wijsheid uit den weg. *Had in plaats van dezen soberen en plichtgetrouwen heerscher een bewegelijke phantast op den troon gezeten, hoe anders had het staatkundige lot van het Duitsche volk zich kunnen vormen!*”

De Zuid-Afrikaansche Republiek moet er ditmaal bij inschieten. Onder de oorlogsberichten uit Zuid-Afrika kan men, dunkt mij, kalm blijven. De Engelsche bladen worden door de telegraphische agentschappen en de correspondenten daarginds bediend, gelijk zij dat wenschen; de waarheid zit in den put.

Gevaarlijk was in dezen tijd het geschil tusschen de regeering en de volksvertegenwoordiging der Transvaal eenerzijds en het Hooggerechtshof aan den anderen kant. Gelukkig is dit conflict in korte en goede rechtspleging beslecht. De rechters, die het ontijdig in het aanzijn riepen, hebben de wijste en vaderlandlievendste partij gekozen en zich aan de praktijk onderworpen met opoffering van de theorie.